

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I N F O R M A C I J A

O SEKTORU LEASINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

31.12.2016. godine

Sarajevo, ožujak 2017. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor leasing društava, sačinila je Informaciju o sektoru leasinga u Federaciji BiH na dan 31.12.2016. godine na temelju analize konačnih nerevidiranih izvješća o poslovanju koje su leasing društva dostavila Agenciji (posredni-off site nadzor), podacima kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (neposredni-on site nadzor), te ostalim informacijama i podacima koje leasing društva dostavljaju Agenciji.

SADRŽAJ

I. UVOD.....	4
1. REGULATORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE	5
1.1. Normativne aktivnosti	5
1.2. Licenciranje	5
1.3. Nadzor	6
II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SEKTORA U FEDERACIJI BIH.....	7
1. STRUKTURA LEASING SEKTORA	7
1.1. Struktura vlasništva.....	7
1.2. Kadrovska struktura	7
2. FINACIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	8
2.1. Bilanca stanja	8
2.1.1. Kvaliteta aktive	10
2.2. Struktura pasive.....	12
2.3. Profitabilnost	13
3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNI UDJEL, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE	14
3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga.....	14
3.2. Tržišni udjel prema financijskom volumenu i broju ugovora	16
3.3. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa.....	17
3.4. Prigovori korisnika leasing usluga – fizičke osobe	19
III. INFORMACIJA O UŠKLAĐENOSTI POSLOVANJA LEASING DRUŠTAVA SA STANDARDIMA SPRJEČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI	19
1.1. Prihvatljivost klijenta	21
1.2. Identifikacija i praćenje aktivnosti klijenta	21
1.3. Upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti	21
1.4. Izvještavanje.....	21

IV. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	22
V. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LEASING DRUŠTAVA .	24
PRILOZI	25
Prilog 1. Osnovni podaci o leasing društvima.....	25
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture leasing društava.....	26
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove leasing društava	27
Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski leasing	27
Prilog 5. Konsolidirana bilanca stanja.....	28
Prilog 6. Konsolidirani račun dobiti i gubitka.....	29
Prilog 7. Rangiranje bilančne sume.....	30
Prilog 8. Pregled osnovnih finansijskih pokazatelja	31

I. UVOD

Bilančna suma leasing društava u Federaciji BiH na dan 31.12.2016. godine iznosila je 421.515 tisuća KM, što je za 43.357 tisuća KM ili 9,33% smanje u odnosu na 31.12.2015. godine.

Ukoliko se usporede pojedinačne bilančne sume sedam leasing društava s podacima na dan 31.12.2016. godine, dolazi se do zaključka da je kod dva leasing društva evidentan porast bilančne sume u iznosu od 24.538 tisuća KM, dok je kod pet leasing društava evidentan pad bilančne sume u ukupnom iznosu od 67.895 tisuća KM, od čega se na jedno leasing društvo odnosi 69,46% ili 47.159 tisuća KM.

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. godine djelatnost leasinga u Federaciji BiH, kao rezultat poslovanja, je ostvarila gubitak u iznosu od 798 tisuća KM. Tri leasing društva su iskazala negativan finansijski rezultat u iznosu od 4.062 tisuće KM, dok su četiri leasing društava iskazala pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 3.264 tisuće KM.

Ukupni kapital leasing društava je na dan 31.12.2016. godine iznosio 46.411 tisuća KM. U usporedbi sa 31.12.2015. godine, navedena pozicija je smanjena za 870 tisuća KM ili 1,84%. Svih sedam leasing društava je iskazalo ukupan iznos kapitala iznad minimalnog iznosa propisanog zakonskim odredbama.

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog leasinga u 2016. godini iznosila je 143.627 tisuća KM i smanjena je za 36.011 tisuća KM ili 20,05%, kao i broj novozaključenih ugovora koji je smanjen za 258 ili 7,26% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Možemo istaknuti da je vrijednost novozaključenih ugovora u drugoj polovici 2016. godine iznosila 68.114 tisuća KM i da je veća za 7.399 tisuće KM ili 10,86% u odnosu na prvu polovicu 2016. godine.

Na temelju analize konačnih nerevidiranih izvješća leasing društava u Federaciji BiH u 2016. godini poslovanje leasing društava bilježi blagi pad poslovnih aktivnosti, smanjenje vrijednosti i broja novozaključenih ugovora. Smanjenje ukupnog iznosa financiranja u odnosu na prethodna poslovna razdoblja je uzrokovano činjenicom da u 2016. godini tri leasing društva nisu bila tržišno aktivna u kontekstu zaključivanja novih ugovora, kao i da je leasing društvo registrirano u Republici Srpskoj, koje je poslovanje obavljalo u Federaciji BiH putem četiri podružnice, u prvoj polovici 2016. godine zatvorilo sve podružnice u Federaciji BiH. Bitna činjenica je i da je financiranje fizičkih osoba nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obveze plaćanja PDV-a na kamatu po leasing ugovorima, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Neslužbeni (procijenjeni) makroekonomski pokazatelji u BiH za 2016. godinu ukazuju na stabiliziraju ekonomskih kretanja u BiH.

U Tablici 1. Informacije su predstavljene makroekonomske pokazatelji u BiH.

Tablica 1. Makroekonomske pokazatelji u BiH

Pokazatelji	2014. godina	2015. godina	2016. godina procjena 31.12.2016.
Realna stopa rasta BDP	1,1%	3,00%	3,20%
Stopa rasta industrijske proizvodnje	0,1%	3,1%	4,1%
Prosječna godišnja inflacija	-0,9%	-1,00%	-1,00%
Stopa nezaposlenosti	27,50%	27,70%	25,00%
Strane direktne investicije	780 milijuna KM	477 milijuna KM	390 milijuna KM

*Podaci preuzeti od CBBiH

U podatke iskazane u Informaciji na dan 31.12.2016. godine su uključeni podaci dostavljeni od sedam leasing društava koja posjeduju dozvolu za obavljanje poslova leasinga u Federaciji BiH, ukoliko nije drukčije naznačeno.

1. REGULATORNE AKTIVNOSTI AGENCIJE

1.1. Normativne aktivnosti

Poslovanje leasing društava u Federaciji BiH je regulirano Zakonom o leasingu koji je stupio na snagu 03.01.2009. godine. Krajem 2016. godine usvojene su izmjene i dopune Zakona o leasingu i iste su objavljene 30.12.2016. godine ("Službene novine Federacije BiH", broj: 104/16).

Izmjene i dopune Zakona o leasingu su kreirane sukladno manjkavostima postojeće zakonske regulative. Iste se odnose na detaljnije definiranje procesa oduzimanja dozvole za obavljanje poslova leasinga i prestanak poslovanja leasing društava (preregistracija djelatnosti), potrebe za nadzorom drugih pravnih osoba za koje postoje saznanja i dokazi da obavljaju poslove leasinga, detaljnije definiranje ugovora o leasingu u odnosu na ugovor o zakupu, definiranje minimalnih organizacijskih zahtjeva i izdvajanje poslovnih procesa leasing društva (eksternalizacija), uvođenje novih mjera u otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, obveza čuvanja povjerljivih podataka i izmjene vezane za prekršaje leasing društava i odgovornih osoba u leasing društvima. Dio izmjena Zakona koji se odnosi na detaljnije definiranje pojma ugovora o leasingu je kreiran po osnovi preporuka koje su dane od strane tima MMF-a i Svjetske banke u okviru Programa procjene financijske stabilnosti BiH (FSAP). Dopune su također izvršene na temelju prijedloga dobivenih od strane Udruženja društava za leasing u BiH.

1.2. Licenciranje

Dozvolu za obavljanje leasinga na dan 31.12.2016. godine je posjedovalo 7 leasing društava, koja su djelatnost leasinga obavljala u sjedištu društva, kao i u 7 podružnica, od kojih se 3 podružnice nalaze u Federaciji BiH i 4 podružnice u Republici Srpskoj.

U pogledu postupka izdavanja prethodne suglasnosti za stjecanje ili povećanje vlasničkog interesa u leasing društvu u 2016. godini, Agencija je izdala dvije prethodne suglasnosti za povećanje vlasničkog interesa u leasing društvima (jedna prethodna suglasnost za povećanje vlasničkog udjela i jedna prethodna suglasnost za stjecanje 100% vlasničkog udjela).

U postupcima izdavanja suglasnosti za osnivanje podružnica, izdane su dvije suglasnosti leasing društvima za osnivanje podružnica (suglasnost za osnivanje podružnice u Banjoj Luci i za osnivanje podružnice u Sarajevu).

1.3. Nadzor

Nadzor nad leasing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licencije za rad leasing društvima od strane Agencije s ciljem stalnog praćenja poslovanja i financijskog stanja svakog pojedinačnog leasing društva i sektora leasinga u Federaciji BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja leasing društava s važećim propisima, te analiziranjem i provjerama financijskih izvještaja leasing društava.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor leasing društava Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod leasing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika financijskih usluga financiranih putem leasinga s ciljem ostvarivanja financijske stabilnosti pojedinog leasing društva i djelatnosti leasinga na razini Federacije BiH.

Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava provode ovlaštene osobe Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontroliranim leasing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja, zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. godine obavljeno je 7 neposrednih (on-site) kontrola i jedna posredna (off-site) kontrola. Kontrole su rezultirale odgovarajućim korektivnim mjerama prema leasing društvima, odnosno zahtjevima za njihovo usklađivanje sa zakonskom regulativom (izdano je pet rješenja s ukupno 26 naloga za otklanjanje kontrolom utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti).

Osnovne nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom leasing društava u 2016. godini odnosile su se na nedostatke sustava unutarnjih kontrola, kvalitetu postupanja leasing društava s odredbama Zakona o zaštiti žiranata i odredbama Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga, neadekvatnu uspostavu organizacijske strukture, nepravilnosti u segmentu računovodstvene funkcije leasing društava, neadekvatno upravljanje poslovnim procesima koji su vezani za upravljanje rizicima i dostava neadekvatnih podataka po ugovorima operativnog leasinga u Centralni registar kredita kod Centralne banke BiH.

Kontrolom regulatornih izvještaja tijekom 2016. godine, kontrolori su u nekoliko navrata od leasing društava zahtijevali korekciju izvještaja uslijed nekorektnog kreiranja istih, kao i obrazloženja za materijalno značajna odstupanja u odnosu na prethodne izvještajne pozicije.

Sukladno dinamici dostavljanja propisanih izvještaja, Sektor je redovno obavljao pregled i kontrolu izvještaja, ostalih informacija i podataka o poslovanju leasing društava i na temelju istih analizirao financijsko stanje leasing društava, trendove u poslovanju i rizike kojima su leasing društva izložena u poslovanju, te na bazi istih planirao aktivnosti za neposredni nadzor leasing društava.

II. POSLOVNE PERFORMANSE LEASING SEKTORA U FEDERACIJI BIH

1. STRUKTURA LEASING SEKTORA

Dozvolu za obavljanje poslova leasinga na dan 31.12.2016. godine posjeduju sljedeća leasing društva:

1. ASA Leasing d.o.o. Sarajevo
2. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo
3. Porsche Leasing d.o.o. Društvo za poslove leasinga
4. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo
5. Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo
6. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo
7. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

1.1. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva navedenih leasing društava je sljedeća: tri leasing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo se nalazi u većinskom vlasništvu (51%) nerezidentne pravne osobe, dok se tri leasing društva nalaze u 100% vlasništvu rezidentnih pravnih osoba. U 2016. godini (u četvrtom kvartalu 2016. godine) kod dva leasing društava došlo do promjene vlasničkih udjela, odnosno prijenosa vlasničkih udjela s nerezidentnih na rezidentne pravne osobe.

Detaljni podaci o pregledu vlasničke strukture leasing društava dani su u Prilogu 2. Informacije.

1.2. Kadrovska struktura

Na dan 31.12.2016. godine u leasing društvima registriranim na području Federacije BiH je ukupno angažirano 160 zaposlenih, od čega je 149 zaposlenih angažirano putem ugovora o radu (stalno zaposleni), dok je 11 zaposlenih angažirano putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju (privremeno zaposleni). U prvoj polovici 2016. godine leasing društvo čije je sjedište u Republici Srpskoj je zatvorilo sve podružnice registrirane na području Federacije BiH, što je utjecalo na smanjenje ukupnog broja zaposlenih u sektoru leasinga.

U Tablici 2. Informacije su iskazani usporedni podaci o broju zaposlenika u leasing društvima po kvartalima u 2016. godini.

Tablica 2. Prikaz broja zaposlenih u leasing sektoru po kvartalima u 2016. godini

Broj zaposlenih u leasing društvima sa sjedištem u Federaciji BiH	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016	31.12.2016
Broj stalno zaposlenih	128	130	150	149
Broj privremeno zaposlenih	30	32	12	11
Broj zaposlenih u leasing društvima sa sjedištem u RS na području Federaciji BiH	31.3.2016	30.6.2016	30.9.2016	31.12.2016
Broj stalno zaposlenih	6	6	0	0
Broj privremeno zaposlenih	0	0	0	0
UKUPNO	164	168	162	160

U kvalifikacijskoj strukturi zaposlenih u leasing sektoru na dan 31. 12. 2016. nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. I dalje najveći udjel imaju zaposlenici s visokom stručnom spremom (74,50%), nakon čega slijede zaposlenici sa srednjom stručnom spremom (14,09%).

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 31. 12. 2016. na razini sektora leasinga na svakog zaposlenog se odnosi 2.829 tisuća KM aktive (30.9.2016. - 2.950 tisuća KM, 30.6.2016. - 3.179 tisuća KM aktive, 31.12.2015. - 3.296 tisuća KM po zaposlenom). Analitički pokazatelji za pojedinačna leasing društva kreću se u rasponu od 526 do 3.788 tisuća KM aktive po zaposlenom.

2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1. Bilanca stanja

Ukupna bilančna suma leasing društava u Federaciji BiH na dan 31. 12. 2016. je iznosila 421.515 tisuća KM, što je za 43.357 tisuća KM ili 9,33% smanjenje u odnosu na 31. 12. 2015. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva evidentan je porast bilančne sume u iznosu od 24.538 tisuća KM, dok je kod četiri leasing društava evidentan pad bilančne sume u ukupnom iznosu od 67.895 tisuća KM, od čega se na jedno leasing društvo odnosi 69,46% ili 47.159 tisuća KM.

Na dva najveća leasing društva (promatrano po veličini aktive) odnosi se 64,33% od ukupne aktive leasing društava.

U strukturi ukupne aktive leasing društava najznačajniji udjel su imala neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga koja iznose 306.599 tisuća KM ili 72,74% od ukupne aktive sektora leasinga. U usporedbi sa 31. 12. 2015., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga su manja za 27.640 tisuće KM ili 8,27%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga manja za 37.917 tisuća KM ili 9,88%. U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga, na ugovore odobrene po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti se odnosi 63,82%, na ugovore odobrene po osnovi financiranja opreme se odnosi 26,96%, dok se na ugovore financijskog leasinga putem kojih su financirane nekretnine odnosi 9,18%.

U Tablicama 3. i 4. Informacije iskazana je struktura neto potraživanja po financijskom leasingu (neto potraživanja prije umanjenja po osnovi rezervi za gubitke) na dan 31. 12. 2016. i usporedni pregled strukture potraživanja sa 31. 12. 2015.

Tablica 3. Struktura potraživanja po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2016.

(000KM)

STRUKTURA PREMA PREDMETU LEASINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel u ukupnom potraživanju
Putnička vozila	37.592	55.381	1.415	94.388	30,34%
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	44.254	57.780	2.137	104.171	33,48%
Strojevi i oprema	26.402	55.859	1.607	83.868	26,96%
Nekretnine	4.175	23.777	601	28.553	9,18%
Ostalo	96	23	0	119	0,04%
UKUPNO	112.519	192.820	5.760	311.099	100,00%
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LEASINGA	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće u ukupnom potraživanju
Pravne osobe	102.768	175.262	5.225	283.255	91,05%
Poduzetnici	1.746	2.413	70	4.229	1,36%
Fizičke osobe	7.423	13.960	457	21.840	7,02%
Ostalo	582	1.185	8	1.775	0,57%
UKUPNO	112.519	192.820	5.760	311.099	100,00%

Tablica 4. Usporedni pregled strukture potraživanja

(000 KM)

STRUKTURA PREMA PREDMETU LEASINGA	Potraživanja na dan 31.12.2015.	Potraživanja na dan 31.12.2016.	INDEKS
Putnička vozila	93.787	94.388	101
Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	104.696	104.171	99
Strojevi i oprema	105.471	83.868	80
Nekretnine	35.732	28.553	80
Ostalo	77	119	155
UKUPNO	339.763	311.099	92
STRUKTURA PREMA KORISNIKU LEASINGA	Potraživanja na dan 31.12.2015.	Potraživanja na dan 31.12.2016.	INDEKS
Pravne osobe	306.617	283.255	92
Poduzetnici	4.956	4.229	85
Fizičke osobe	26.747	21.840	82
Ostalo	1.443	1.775	123
UKUPNO	339.763	311.099	92

Neto potraživanja po osnovi zajma su na dan 31. 12. 2016. iznosila 40.500 tisuća KM ili 9,61% od iznosa ukupne aktive sektora leasinga. U odnosu na 31. 12. 2015., neto potraživanja po osnovi zajma su smanjena za 8.614 tisuća KM ili 17,54%, dok su bruto potraživanja smanjena za 12.161 tisuću KM ili 22,34%. Potraživanja po osnovi zajmova u strukturi ukupne aktive

leasing društava se kontinuirano smanjuju jer je Zakonom o leasingu leasing društvima zabranjeno zaključivanje novih ugovora o zajmu i isti će ostati u bilancama dok ne isteknu ugovoreni rokovi na koje su odobreni. Promatrano po razdobljima, otplata po osnovi zajmova iskazuje znake stagnacije (usporene otplate) iz razloga jer leasing društvo koje u svom portfelju ima značajan iznos potraživanja po osnovi zajma u prethodnim razdobljima poslovanja odobrilo moratorij u plaćanju ugovorenih obveza do okončanja procesa revitalizacije poslovanja klijenata kojima su isti odobreni.

Od ukupno iskazanog iznosa neto potraživanja po osnovi zajma, 39.558 tisuća KM ili 97,67% se odnosi na potraživanja jednog leasing društva, koje u svom portfelju ima značajne iznose potraživanja po zajmu, od čega se 38.023 tisuće KM ili 96,12% odnosi na potraživanja od supsidijarnih osoba, putem kojih su prije stupanja na snagu Zakona o leasingu financirani projekti izgradnje nekretnina.

U strukturi potraživanja po osnovi zajma, na zajmove odobrene po osnovi financiranja nekretnina se odnosi 96,01%.

Iskazano stanje bilančne pozicije novac i novčani ekvivalenti na dan 31. 12. 2016. je iznosilo 8.048 tisuća KM, što je za 1.689 tisuća KM ili 26,56% više u odnosu na 31. 12. 2015. Udjel navedene pozicije u ukupnoj aktivi na dan 31. 12. 2016. godine je iznosio 1,91% i isti se povećao u odnosu na 31. 12. 2015., kada je iznosilo 1,37%.

Iskazano stanje pozicije plasmani bankama je na dan 31. 12. 2016. iznosilo 10.520 tisuća KM, što je za 6.024 tisuće KM ili 36,41% manje u odnosu na 31. 12. 2015. Navedena pozicija se uglavnom odnosi na oročena sredstva leasing društava kod komercijalnih banaka.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 31. 12. 2016. je iznosila 29.060 tisuća KM i za 1.919 tisuća KM ili 7,07% je veća u odnosu na 31. 12. 2015. Pojedinačno promatrano, kod dva leasing društva je iskazan porast neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga u iznosu od 6.148 tisuća KM, dok je kod četiri leasing društva iskazano smanjenje u iznosu od 4.229 tisuća KM.

U Tablici 5. Informacije prikazani su podaci neto bilančnih pozicija aktive po izvještajnim razdobljima.

Tablica 5. Struktura neto bilančnih pozicija aktive

Bilančne pozicije	31.12.2015 u 000 KM	% udjel u aktivi	31.12.2016 u 000 KM	% udjel u aktivi	31.12.2015 / 31.12.2016	INDEKS
Financijski leasing - neto	334.238	71,90%	306.599	72,74%	-8,27%	92
Operativni leasing - neto	27.141	5,84%	29.060	6,89%	7,07%	107
Zajam - neto	49.114	10,57%	40.500	9,61%	-17,54%	82
Ostala aktiva	54.379	11,70%	45.356	10,76%	-16,59%	83
Ukupna aktiva	464.872	100,00%	421.515	100,00%	-9,33%	91

2.1.1. Kvaliteta aktive

Prema podacima iz izvješća leasing društava, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2016. iskazane su u iznosu od 4.500 tisuća KM i iste su manje za 1.024 tisuće KM ili 18,54% u odnosu na 31. 12. 2015. U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 31. 12. 2016. je iskazano ukupno 5.760 tisuće KM dospjelih neizmirenih potraživanja, dok je na dan 31. 12. 2015. iskazan iznos od 9.013 tisuća KM, što predstavlja smanjenje od 3.253 tisuća KM ili 36,09%.

U Tablici 6. Informacije je iskazan usporedni pregled formiranih rezervi po kategorijama kašnjenja.

Tablica 6. Usporedni prikaz formiranih rezervi za financijski leasing po kategorijama kašnjenja

Dani kašnjenja	Ukupne rezerve 31.12.2015 u 000 KM	Ukupne rezerve 31.12.2016 u 000 KM	INDEKS
0-60	2.188	2.610	119
60-90	626	604	96
90-180	744	715	96
preko 180	1.892	571	30
preko 360	74	0	0
UKUPNO	5.524	4.500	81

Pojedinačno promatrano, na tri leasing društva se odnosi 93,94% od ukupno formiranih rezervi za gubitke. Istodobno, sva leasing društva su iskazala smanjenje formiranih rezervi za gubitke u odnosu na 31. 12. 2015., što ukazuje na stabilizaciju poslovanja i poboljšanje kvalitete aktive koja se odnosi na potraživanja po financijskom leasingu.

Promatrano po kategorijama kašnjenja dospjelih nenaplaćenih potraživanja, u usporedbi sa 31. 12. 2015. konstatirano je smanjenje rezervi za gubitke u kategorijama kašnjenja od 60-90 dana, od 90-180 dana, preko 180 dana i preko 360 dana, dok je povećanje evidentirano u kategorijama od 0-60 dana.

Rezerve za zajmove na dan 31. 12. 2016. su iznosile 1.763 tisuće KM i smanjene su za 3.547 tisuća KM u odnosu na 31. 12. 2015., kada su rezerve za zajmove iznosile 5.310 tisuća KM. Cjelokupan iznos formiranih rezervi za zajmove na dan 31. 12. 2016. je formiran od strane jednog leasing društva koje u svom portfelju ima najznačajniji iznos potraživanja po ugovorima zajma od supsidijarnih osoba.

Ukupan iznos otpisanih potraživanja po financijskom leasingu i zajmu na dan 31. 12. 2016. je iznosio 111.784 tisuće KM, što je smanjenje za 4.693 tisuće KM ili 4,03% u odnosu na iznos iskazan krajem prethodne poslovne godine. Od ukupno iskazanog iznosa otpisanih potraživanja, 52.656 tisuća KM ili 47,11% se odnosi na otpise formirane od strane jednog leasing društva.

U 2016. godini iskazano je 3.224 tisuće KM novih otpisa, od čega se 2.523 tisuće KM ili 78,26% odnosi na otpise formirane od strane dva leasing društva. Ukupan iznos novih otpisa je za 9.689 tisuća KM ili 75,03% manji u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. U 2016. godini naplata po osnovi otpisanih potraživanja iznosi 3.161 tisuću KM. Navedena pozicija je za 4.282 tisuća KM ili 57,53% manja u odnosu na podatke iskazane za prethodnu poslovnu godinu. Na poziciji trajnih otpisa na dan 31. 12. 2016. je iskazan iznos od 4.671 tisuću KM. Od navedenog iznosa 4.531 tisuću KM ili 97,00% se odnosi na trajne otpise iskazane od strane dva leasing društva.

Tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga na dan 31. 12. 2016., uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga ili istekom ugovora kod kojih nije ugovoren otkup predmeta leasinga, iznosila je 13.478 tisuća KM i manja je za 3.471 tisuća KM ili 20,48% u odnosu na 31. 12. 2015. Iskazana vrijednost se odnosi na 61 izuzetu jedinicu, što je za 31 izuzeti predmet ili 33,7% manje u odnosu na 31. 12. 2015.

U Tablici 7. Informacije je iskazana usporedna struktura izuzetih predmeta leasinga na dan 31.12.2015. i 31.12.2016.

Tablica 7. Broj i vrijednost izuzetih predmeta leasinga

(u 000 KM)

Red. Broj	VRSTA PREDMETA LEASINGA	31.12.2015		31.12.2016	
		Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost	Broj jedinica	Procijenjena tržišna vrijednost
1.	Putnička vozila	31	408	31	283
2.	Vozila za obavljanje djelatnosti	21	429	6	15
3.	Strojevi i oprema	16	580	7	408
4.	Nekretnine	24	15.532	17	12.772
5.	Šinska vozila, plovni i zrakoplovni objekti	0	0	0	0
6.	Aparati za kućanstvo	0	0	0	0
7.	Ostalo	0	0		0
Ukupno		92	16.949	61	13.478

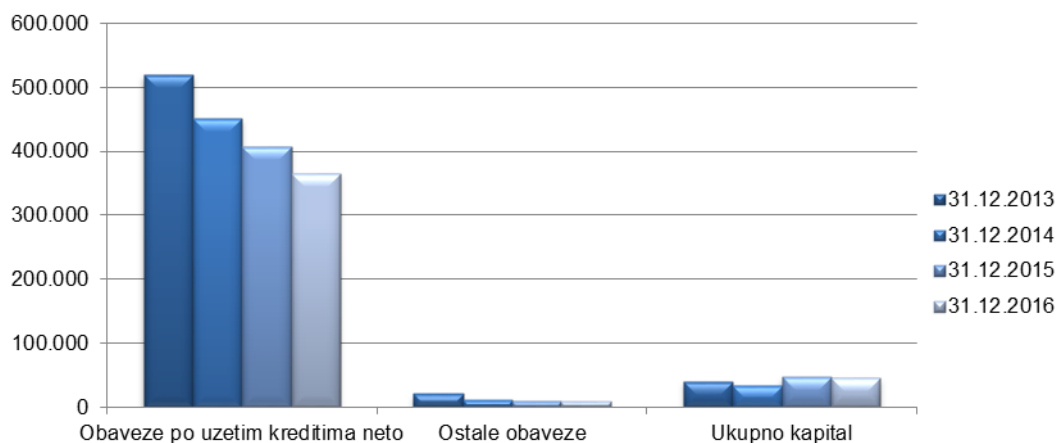
Pojedinačno promatrano, 13.244 tisuće KM ili 98,26% od ukupne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga se odnosi na predmete leasinga izuzete od strane tri leasing društva.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta leasinga na dan 31. 12. 2016., 12.772 tisuće KM ili 94,76% se odnosi na nekretnine (poslovni objekti) po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga. Ukupan iznos navedene pozicije se odnosi na tri leasing društva. Trenutna tržišna situacija i neadekvatni kriteriji odobravanja financiranja uzrokuju otežanu prodaju ili novo financiranje preuzetih nekretnina putem financijskog ili operativnog leasinga, naročito ukoliko se uzme u obzir i činjenica da su preuzete nekretnine uglavnom poslovno-proizvodni objekti.

2.2. Struktura pasive

Obveze po uzetim kreditima na dan 31. 12. 2016. i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive leasing društava (86,79% od ukupnog iznosa bilančne sume). U Grafikonu 1. Informacije iskazana je usporedna struktura pasive sektora po izvještajnim razdobljima.

Grafikon 1. Struktura pasive – usporedni podaci (000 KM)

Ukupne obaveze po kreditima na dan 31. 12. 2016. su iznosile 365.834 tisuća KM i smanjene su za 41.473 tisuću KM ili 10,18% u odnosu na 31. 12. 2015. kada je navedena pozicija iznosila 407.307 tisuća KM. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 314.554 tisuća KM ili 85,98% se odnosi na dugoročne obveze.

U strukturi izvora financiranja nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja. Na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka koje uglavnom pripadaju grupacijama kojima leasing društva pripadaju se odnosi 56,48% od ukupnih kreditnih zaduženja, dok se 21,47% odnosi na direktna zaduženja od osnivača i 22,05% se odnosi na zaduženja od europskih banaka (EIB, EBRD, CEDB i DEG). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih poduzeća, a osigurana su bankarskim garancijama izdanim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija.

Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa koju leasing društva plaćaju na izvore sredstava u razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. je iznosila 2,00% na godišnjoj razini (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u promatranom razdoblju) i ista je u padu u odnosu na 31. 12. 2015. kada je iznosila 2,56%.

Kamatne stope na izvore sredstava leasing društava uglavnom su vezane za varijabilni indeks EURIBOR, čija je prosječna vrijednost u 2016. godine imala negativnu vrijednost (prosječna vrijednost 6 MEURIBOR -0,16%).

Ukupni kapital leasing društava je na dan 31. 12. 2016. iznosio 46.411 tisuća KM. U usporedbi sa 31. 12. 2015., navedena pozicija je smanjena za 870 tisuća KM ili 1,84%. Pojedinačno promatrano, kod četiri leasing društva je došlo do povećanja ukupnog kapitala u iznosu 3.193 tisuće KM (uslijed pozitivnog poslovanja istih), dok je kod tri leasing društva došlo do smanjenja ukupnog kapitala u iznosu od 4.063 tisuće KM, od čega se na jedno leasing društva odnosi smanjenje ukupnog kapitala za 2.332 tisuće KM ili 57,40%. Sva leasing društva su iskazala ukupan iznos kapitala veći od minimalnog iznosa propisanog odredbama članka 8. Zakona o leasingu.

2.3. Profitabilnost

Na razini sektora leasinga u razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. ostvaren je gubitak u iznosu od 798 tisuća KM. Pojedinačno promatrano, četiri leasing društva su iskazala pozitivan financijski rezultat u iznosu od 3.264 tisuće KM, dok su tri leasing društva iskazala negativan financijski rezultat u iznosu od 4.062 tisuće KM, od čega se na jedno leasing društvo odnosi 2.331 tisuća KM ili 57,39%.

Promatrano po vrsti prihoda, prihodi od kamata u razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. su iznosili 23.237 tisuća KM i isti su manji za 4.876 tisuća KM ili 17,34% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ukoliko se promatraju pojedinačne pozicije prihoda od kamata, pozicija prihoda po osnovi kamata iz financijskog leasinga je iznosila 17.501 tisuću KM i za 2.005 tisuća KM ili 10,28% je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine. Pozicija ostalih prihoda po kamati je manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 2.563 tisuće KM ili 36,82%. Pozicija kamate na plasmane bankama je iznosila 263 tisuće KM i ista je smanjena u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 145 tisuća KM ili 35,54%.

Rashodi po osnovi kamata su iznosili 7.892 tisuće KM i isti su manji u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 3.089 tisuća KM ili 28,13%. Razlog smanjenja kamatnog rashoda je značajno niži iznos kreditnih zaduženja uslijed smanjenog volumena novih

financiranja, kao i kontinuirano smanjenje varijabilnog indeksa EURIBOR-a za koji su uglavnom vezana kreditna zaduženja leasing društava.

Ukupan neto prihod od kamata iskazan za razdoblje od 1.1. do 31.12.2016. je iznosio 15.345 tisuća KM, što predstavlja smanjenje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1.787 tisuću KM ili 10,43%.

Kategorija operativnih prihoda je u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine smanjena za 11.106 tisuća KM ili 33,11% uslijed značajnog smanjenja prihoda po osnovi naplate otpisanih potraživanja i smanjenja kategorije ostalih operativnih prihoda za 8.647 tisuća KM ili 52,02%.

Na izvještajnoj poziciji troškova rezervi za gubitke u razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. iskazan je iznos od 5.110 tisuća KM, što predstavlja povećanje za 467 tisuća KM ili 10,06% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada su troškovi rezervi iznosili 4.643 tisuće KM.

Za potrebe analize tržišta leasinga izračunati su pokazatelji poslovanja koji su prikazani u Tablici 8. Informacije.

Tablica 8. Osnovni pokazatelji poslovanja

POKAZATELJI POSLOVANJA	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Prinos na prosječnu aktivu (ROA)	-5,63%	-2,55%	1,33%	-0,18%
Prinos na prosječni kapital (ROE)	-53%	-23,17%	14,62%	-1,57%
Prosječna aktivna kamatna stopa (financijski leasing)	7,15%	6,39%	5,68%	5,41%
Prosječna pasivna kamatna stopa	2,88%	2,97%	2,56%	2,00%
Ukupne obveze prema kapitalu	13,32	13,34	8,83	8,08

3. STRUKTURA PLASMANA, TRŽIŠNI UDJEL, NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

3.1. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga u razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. iznosila je 143.627 tisuća KM i za 36.011 tisuća KM ili 20,05% manja je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Broj novozaključenih ugovora u 2016. godine iznosi 3.297 ugovora i manji je za 258 ugovora ili 7,26% ugovora u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju od 1.7. do 31.12.2016. iznosila 75.513 tisuća KM, ista se odnosi se na 1.662 ugovora, vrijednost novozaključenih ugovora veća je za 7.399 tisuće KM ili 10,86%, a dok je broj novozaključenih ugovora povećan za 258 u odnosu na razdoblje od 1.1. do 30.6 2016.

Prosječna vrijednost ugovora zaključenih u 2016. godini je iznosila 44 tisuća KM i manja je u odnosu na prosječnu vrijednost ugovora u istom razdoblju prethodne godine, kada je iznosila 51 tisuća KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u 2016. godine, 129.208 tisuća KM ili 89,96% se odnosi na ugovore financijskog leasinga, s prosječnom (ponderiranom)

nominalnom kamatnom stopom od 5,06% i ponderiranom efektivnom kamatnom stopom od 7,95% na godišnjoj razini.

U Tablici 9. Informacije su prikazani usporedni pokazatelji novih financiranja po predmetu leasinga i vrsti ugovora.

Tablica 9. Struktura iznosa financiranja prema predmetu leasinga (000 KM)

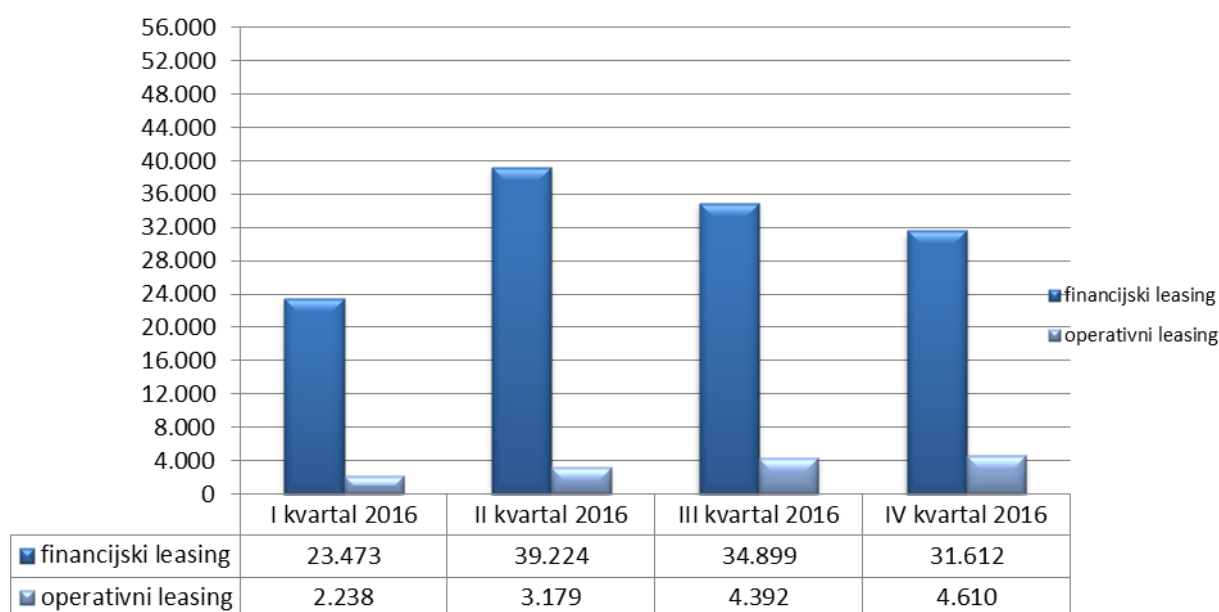
	31.12.2015			31.12.2016		
	Financijski leasing	Operativni leasing	UKUPNO	Financijski leasing	Operativni leasing	UKUPNO
Vozila	113.620	12.282	125.902	111.403	14.419	125.822
Oprema	53.704	0	53.704	17.487	0	17.487
Nekretnine	0	0	0	0	0	0
Ostalo	32	0	32	318	0	318
UKUPNO	167.356	12.282	179.638	129.208	14.419	143.627

Ukupan iznos novih financiranja u 2015. godini ostvarilo je šest leasing društava i četiri podružnice leasinga društva registriranog u Republici Srpskoj, dok je u 2016. godini gotovo cjelokupan iznos novog financiranja ostvaren od strane četiri leasing društva. Leasing društvo koje je registrirano na području Republike Srpske je u prvoj polovici 2016. godine zatvorilo sve podružnice registrirane na području Federacije BiH, dok su tri leasing društva registrirana u Federaciji BiH obustavila zaključivanje novih ugovora, izuzev sporadičnih slučajeva financiranja izuzetih predmeta leasinga.

U strukturi novih plasmana prema vrsti korisnika leasinga dominiraju plasmani prema pravnim osobama (93,49% od ukupnog iznosa financiranja u 2016. godini). Kao jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane iz razloga obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

U Grafikonu 2. Informacije iskazan je pregled vrijednosti novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga po kvartalima u 2016. godini.

Grafikon 2. Pregled vrijednosti novozaključenih ugovora u 2016. godini (u 000KM)

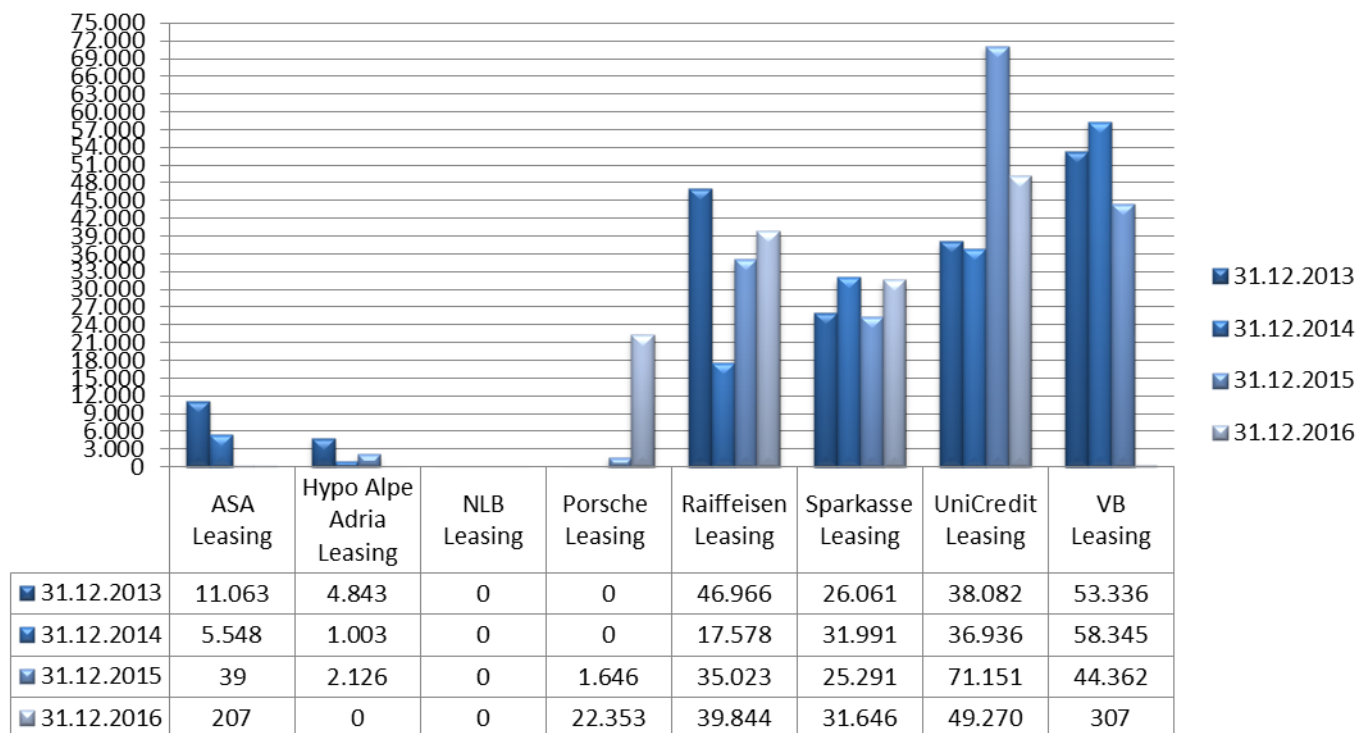

Volumen financiranja putem operativnog leasinga u 2016. godini veći je za 2.137 tisuća KM ili 17,40% u odnosu na prethodnu poslovnu godinu.

3.2. Tržišni udjel prema financijskom volumenu i broju ugovora

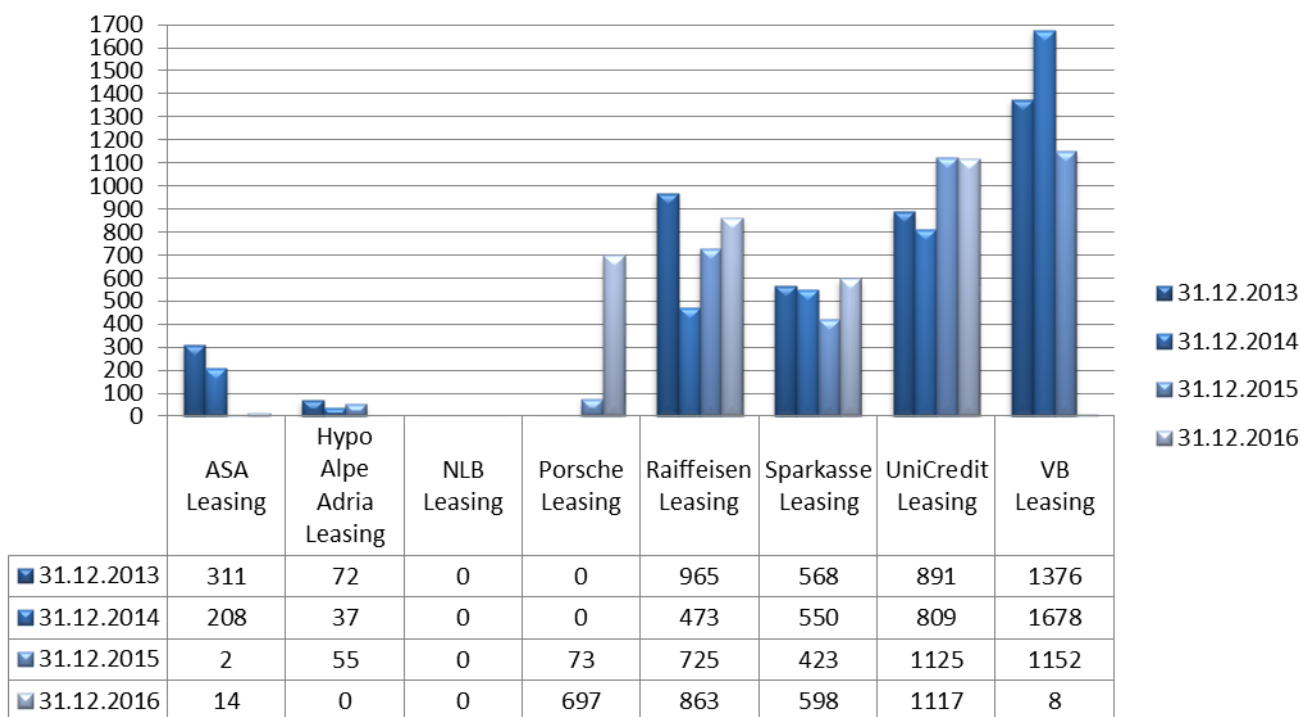
Usporedni prikaz pojedinačnog tržišnog udjela leasing društava prema ukupnom volumenu i broju novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga je iskazano u Grafikonima 3. i 4. Informacije.

Grafikon 3. Tržišni udjel prema volumenu (u 000 KM)

Grafikon 4. Tržišni udjel prema broju ugovora

Na temelju naprijed navedenog grafičkog prikaza je vidljivo da je kod četiri leasing društva u 2016. godini došlo do povećanja volumena novih financiranja i broja novozaključenih ugovora u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kod tri društva je došlo do smanjenja volumena financiranja, dok je jedno leasing društvo u svim promatranim razdobljima bilo bez zaključenih leasing ugovora.

3.3. Ponderirana nominalna i efektivna kamatna stopa

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o leasingu izraženu na godišnjoj razini i iskazuje se u skladu s Odlukom o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o financijskom leasingu.

Ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u 2016. godine je iznosila 3,84% za kratkoročne i 5,08% za dugoročne ugovore, dok je efektivna kamatna stopa za kratkoročne ugovore iznosila 6,76%, a za dugoročne 7,97% na godišnjoj razini. Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa u 2016. godine je iznosila 5,06%, a efektivna 7,95% na godišnjoj razini. U usporedbi s istim razdobljem prethodne poslovne godine kada je iskazana ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa od 5,79% i efektivna od 8,08% na godišnjoj razini, evidentno je smanjenje kamatnih stopa po ugovorima financijskog leasinga tijekom 2016. godine.

Trend smanjenja nominalnih kamatnih stopa je nastavljen i u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu, a isti je uzrokovan niskom vrijednošću varijabilnog indeksa (EURIBOR) za koji su vezane izlazne kamatne stope, kao i smanjenom potražnjom za leasing proizvodima i činjenicom da je krajem prethodne i početkom tekuće poslovne godine većina tržišno aktivnih

leasing društava nudila akcijske proizvode po kojima je kamata na iznos financiranja (u cijelosti ili djelomično) subvencionirana od strane dobavljača predmeta leasinga, dok je po pojedinim akcijskim proizvodima od strane osiguravajućih društava subvencionirana i naknada po osnovi kasko osiguranja predmeta leasinga. Iskazane oscilacije ponderiranih efektivnih kamatnih stopa po razdobljima su uglavnom uzrokovane činjenicom da izračun efektivne kamatne stope na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama (u izračun iste se ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza).

U Tablici 10. Informacije iskazani su podaci o iznosu financiranja, nominalnoj i efektivnoj kamatnoj stopi za ugovore financijskog leasinga zaključene u 2016. godini.

Tablica 10. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju od 1.1. do 31.12.2016.

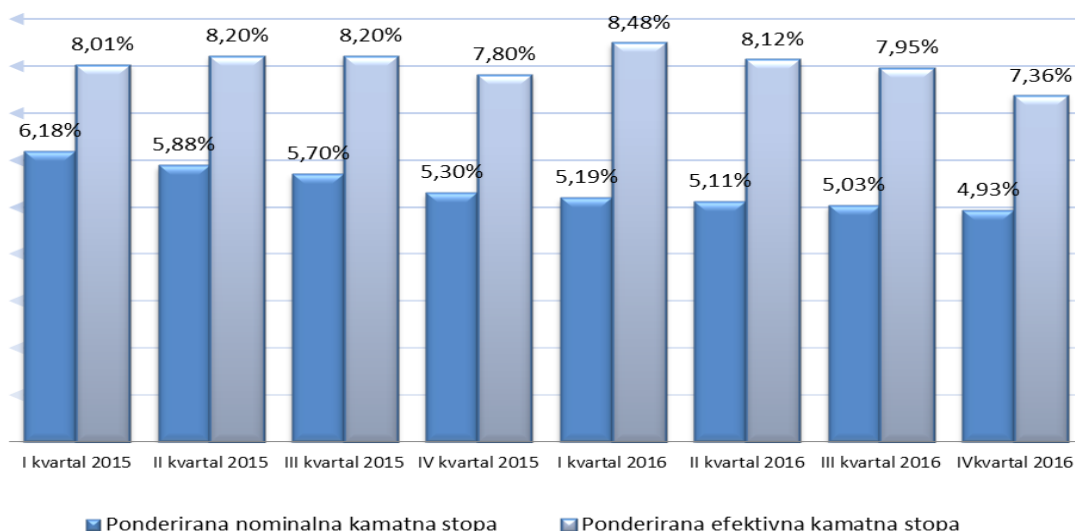
Redn i broj	OPIS	Broj ugovora	Iznos financiranja u (000) KM	Ponderirana nominalna kamatna stopa	Ponderirana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	61	1.974	3,84%	6,76%
a.	putnička vozila	38	783	4,86%	10,04%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	15	806	3,84%	5,18%
c.	strojevi i oprema	8	385	1,17%	3,40%
d.	ostalo	0	0	0	0
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	61	1.974	3,84%	6,76%
a.	pravne osobe	55	1.875	3,73%	5,71%
b.	poduzetnici	2	43	5,95%	11,70%
c.	fizičke osobe	4	56	5,85%	37,44%
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	2.775	96.286	5,08%	7,97%
a.	putnička vozila	1.685	53.873	5,48%	9,49%
b.	vozila za obavlja. djelatnosti (terenska i putnička)	686	55.941	4,73%	6,94%
c.	strojevi i oprema	138	17.102	4,95%	6,54%
d.	nekretnine	0	0	0	0
e.	ostalo	3	318	6,05	9,19
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	2.775	127.234	5,08%	7,97%
a.	pravne osobe	2.428	118.022	5,07%	7,19%
b.	poduzetnici	54	1.759	6,29%	8,66%
c.	fizičke osobe	293	7.453	4,98%	20,26%
	UKUPNO (1+2)	2.836	129.208	5,06%	7,95%

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i koji se plaća unaprijed od strane

korisnika leasinga, kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi leasing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine leasing ugovora. Pored navedenog, na odstupanje u iznosu nominalne i efektivne kamatne stope utječe i primjena Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga po kojem je u izračunu efektivne kamatne stope za ugovore financijskog leasinga zaključene s fizičkim osobama uključen i iznos naknade po osnovi kasko osiguranja predmeta leasinga.

U Grafikonu 5. Informacije iskazane su ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope po kvartalima.

Grafikon 5. Pregled prosječnih ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o financijskom leasingu po kvartalima

3.4. Prigovori korisnika leasing usluga – fizičke osobe

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2016. od strane dva leasing društva je u izvješćima dostavljenim Agenciji iskazano 8 prigovora od strane korisnika leasing usluga, od strane pet fizičkih osoba dostavljeno je sedam prigovora (jedna fizička osoba je dostavila tri prigovora) i jedan prigovor je dostavljen od strane pravne osobe. Tri prigovora su se odnosila na naknade po osnovi financiranja i pet prigovora po drugim osnovama. Tri prigovora su iskazana sa statusom negativno riješeni prigovori, dva prigovora iskazana kao pozitivno riješeni i za tri prigovora je od strane Agencije društvu upućen zahtjev za izjašnjenje.

III. INFORMACIJA O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA LEASING DRUŠTAVA SA STANDARDIMA SPRJEČAVANJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

Ocjena usklađenosti leasing društava sa standardima sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti je utvrđena na temelju:

- a) Stanja leasing društava u prethodnom razdoblju.

Ocjena usklađenosti poslovanja sa standardima sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u prethodnom razdoblju dana je u Informaciji za 2015. godinu.

b) Statusa danih naloga koji je utvrđen u kontrolama izvršenja naloga.

U kontrolama izvršenja danih naloga je utvrđeno da je od 18 danih naloga (3,6 naloga po leasing društvu) izvršeno 10 naloga, što je 55,55% ili 2 naloga po leasing društvu; 7 naloga djelomično izvršeno, što je 38,90% ili 1,4 naloga po leasing društvu; te da 1 nalog, što predstavlja 5,55% ili približno i 0,2 naloga po leasing društvu, i pored poduzetih mjera, nije izvršen.

c) Ocjena usklađenosti utvrđenih u kontrolama usklađenosti.

d) Analize izvješća koje leasing društva dostavljaju Agenciji.

U Tablici 11. daje se pregled statusa danih naloga leasing društvima:

Red. broj	Politika o:	Br. danih naloga	%	Br. izvrš. naloga	%	%	Br.dj. izvr. nal.	%	%	Br. neiz. naloga	%	%	Σ (%)
1.	2	3	4= 3/Σ3	5	6= 5/Σ5	7= 5/3	8	9= 8/Σ8	10= 8/3	11	12= 11/Σ11	13= 11/3	14=Σ 7,10,13
1.	Prihvatljivosti klijenata	5	28,00	1	10,00	20,00	4	57,00	80,00	0	-	-	100
2.	Identifikaciji i praćenju klijenata	10	56,00	7	70,00	70,00	3	43,00	43,00	0	-	-	100
4.	Upravljanju rizikom od PNiFTA	3	17,00	2	20,00	66,66	0	-	-	1	100	33,33	100
5.	Ukupno	18	100	10	100	-	7	100	-	1	100	-	-
6.	Ukupno (%)	100	-	55,55	-	-	38,90	-	-	5,55	-	-	-

Uzimajući u obzir navedene parametre na temelju kojih se izvodi ocjena usklađenosti leasing sektora sa standardima sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti te statusa danih naloga i ocjena usklađenosti utvrđenih u kontrolama usklađenosti može se zaključiti da je kvantiteta rizika od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti umjerena, kvaliteta upravljanja ovim rizikom nastavila je, ranije zabilježeni, trend rasta i približila se zadovoljavajućoj te da ne postoje razlozi za supervizorsku zabrinutost. Međutim, kada promatramo usklađenost leasing sektora s odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, Zakona o leasingu, Odluke o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, te ostale zakone i provedbene propise koji propisuju obveze leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, može se zaključiti da je leasing sektor Federacije Bosne i Hercegovine, što je sukladno zabilježenom trendu rasta kvalitete upravljanja rizicima koji mogu biti posljedica pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, većim dijelom usklađen s normama koje su propisane ovim zakonima i provedbenim propisima.

Stanje po pojedinačnim politikama koje su leasing društva dužna primjenjivati u aktivnostima na primjeni standarda sprječavanja pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti opisuje se na sljedeći način:

1.1. Prihvatljivost klijenta

Leasing društva su definirala politiku o prihvatljivosti klijenata. Svakako je veoma značajno da je definiran i da se primjenjuje pristup klijentima koji se temelji na analizi rizika, odnosno da se donosi odluka o tome koji i kakvi klijenti su prihvatljivi za leasing društvo. Na temelju ovih analiza i elemenata politike prihvatljivosti klijenata ustrojani su i registri profila klijenata. Određen problem predstavlja ažuriranje ovog registra. Naime, od 5 danih naloga za otklanjanje neusklađenosti utvrđenih u kontrolama leasing društva su izvršila 1 nalog (20%), a 4 naloga (80%) su djelomično izvršena. Nije bilo neizvršenih naloga.

1.2. Identifikacija i praćenje aktivnosti klijenta

Leasing društva su usvojila politike o identifikaciji i praćenju aktivnosti klijenta. Usvojila su standard „upoznaj svog klijenta“ kao osnovni element ove politike. Politiku o identifikaciji klijenta leasing društva primjenjuju kod uspostave poslovnih odnosa s klijentima. Ažuriranju dokumentacije kojom se verificira izvršena identifikacija kod već uspostavljenih poslovnih odnosa leasing društva poklanjaju sve veću pažnju. Naime, od 10 danih naloga za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti leasing društva su poduzetim aktivnostima izvršila 7 naloga (70%) i 3 naloga (30%) su djelomično izvršena. Nije bilo neizvršenih naloga.

1.3. Upravljanje rizikom od pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti

Elementi navedene politike su definirani u programima leasing društava. Definirane su linije izvještavanja, kako eksterne, tako i interne. Status danih naloga utvrđen u kontrolama izvršenja naloga potvrđuje da je kvaliteta upravljanja rizicima koji su posljedica pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti u rastućem trendu i da je zadovoljavajuća. Naime, od 3 naloga koji su se odnosili na ovu politiku 2 naloga (66,70%) su izvršena, a 1 nalog (33,30%) i pored poduzetih aktivnosti nije izvršen.

1.4. Izvještavanje

Leasing društva su u 2016. godini izvijestila 12 transakcija (kao i u prethodnoj godini) u vrijednosti od 787.807,00 KM, što je 188% u odnosu na prethodnu godinu.

U Tablicama 12. i 13. Informacije daje se pregled broja i vrijednosti izviještenih transfera i pregled broja izviještenih sumnjivih klijenata.

Tablica 12. Broj i vrijednost izviještenih transfera

(KM)

R. br.	Naziv transfera	Transferi u 2015.		Transferi u 2016.		%	
		Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost	Broj	Vrijednost
1	2	3	4	5	6	7 (5/3)	8 (6/4)
1.	Ukupno izviješteni transferi	12	419.200	12	787.807	100,00	188,00
2.	Transferi za koje je FOO tražio podatke	1	76.544	9	646.884	900,00	845,10
4.	Transferi za koje FOO nije tražio podatke	11	342.656	3	140.923	27,30	41,10

Tablica 13. pregled broja izviještenih sumnjivih klijenata

R. br.	Izviješteni sumnjivi klijenti za:	u 2015.	u 2016.	%
1	2	3	4	5 (4/3)
1.	Ukupno	12	10	83,30
1.	koje je FOO tražio podatke	1	5	500,00
2.	koje FOO nije tražio podatke	11	5	45,40

Za 9 transakcija u vrijednosti 646.884,00 KM Financijsko obavještajni odjel je tražio dodatne podatke, a za ostale 3 transakcije u vrijednosti od 140.923,00 KM nisu traženi dodatni podaci. Pored sumnjivih transakcija leasing društva su izvijestila i o 10 sumnjivih klijenata, što je 83,30% u odnosu na prethodnu godinu. Za 5 klijenata Financijsko obavještajni odjel je tražio dodatne podatke dok za preostalih 5 nisu traženi dodatni podaci. Iz ovih izvješća se zaključuje da je broj izviještenih sumnjivih transakcija (100,00%) kao i broj sumnjivih klijenata (83,30%) na razini kao i u prethodnoj godini. Ovo pokazuje da su kvalitetno sačinjene Lista pokazatelja sumnjivih aktivnosti tako da leasing društva svoju subjektivnu sumnju korigiraju pokazateljima s usvojenih lista, što pokazuju i zahtjevi FOO.

IV. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Prema pokazateljima poslovanja leasing društava u Federaciji BiH sa 31. 12. 2016. može se zaključiti da poslovanje leasing društava u 2016. godini ukazuje na blagi pad poslovnih aktivnosti, s tim da se povoljni financijski pokazatelji ogledaju prije svega u pokazateljima leasing društava koja nisu obustavila nove poslovne aktivnosti. Smanjenje ukupnog volumena financiranja i broja novozaključenih ugovora predstavlja odraz nedovoljne aktivnosti leasing društava na razvoju i unapređenju leasing proizvoda s ciljem pružanja podrške ukupnom ekonomskom razvoju BiH u skladu s iskustvima EU. Povećanje aktive novoosnovanog leasing Društva tijekom 2016. godine, dugoročno promatrano, ukazuje na mogućnost povećanja bilančne sume sektora i povećanje udjela sektora leasinga u financijskom sektoru Federacije BiH.

U okviru svojih nadležnosti vezanih za nadzor leasing društava, Agencija se rukovodi načelima transparentnosti, izgradnje povjerenja kod leasing društava, kao i adekvatne zaštite korisnika financijskih usluga financiranih putem leasinga s ciljem ostvarivanja financijske stabilnosti pojedinog leasing društva i djelatnosti leasinga na razini Federacije BiH.

Agencija će se u narednom razdoblju fokusirati na sljedeće aspekte:

- dopunjavanje podzakonske regulative u smislu izrade novih i izmjene i dopune postojećih podzakonskih akata u skladu s usvojenim izmjenama i dopunama Zakona o leasingu,
- nastaviti i dalje kontinuiran nadzor leasing društava putem izvješća i kontrolama na licu mjesta,
- insistirati na kapitalnom jačanju leasing društava i internom definiranju parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- nadzirati usklađenost leasing društava sa zakonima i podzakonskim aktima i primjeni praksi u leasing društvima u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata,

- nastaviti praćenje aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma,
- unapređenje strukture i kvalitete podataka u Centralnom registru kredita kod Centralne banke BiH,
- nastaviti stalnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova,
- unapređivati suradnju s Udruženjem društava za leasing u BiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative leasing društava i
- unapređivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Aktivnosti leasing društava trebaju biti usmjerene na:

- kreiranje i dogradnju regulative za leasing društva u smislu djelovanja i poslovanja leasing društava,
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti,
- jačanje sustava unutarnjih kontrola s ciljem: osiguranja pouzdanosti i integriteta podataka i informacija, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i neračunovodstvenih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i sprječavanje prijevara i pogrešaka,
- osiguranje adekvatne i organizacijski neovisne funkcije unutarnje revizije, koja vrši ocjenu aktivnosti, efikasnosti i uspješnosti sustava unutarnjih kontrola, te daje stručno mišljenje, preporuke i savjete o izvršenim kontrolama,
- unapređenje politika i procedura u upravljanju rizicima (osnovni rizici kojima su leasing društva izložena: kreditni, rizik financirane imovine, tržišni rizik, rizik likvidnosti i operativni rizik),
- implementaciju zakona i zakonskih akata u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata,
- unapređenje palete proizvoda koji se nude tržištu i pronalaženje novih kanala prodaje,
- detaljnije informiranje klijenata o proizvodima koje leasing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa financiranju putem leasinga i
- redovno, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

V. PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE LEASING DRUŠTAVA

Na temelju Zakona o leasingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje leasing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije (objavljenim u “Službenim novinama Federacije BiH” broj: 46/09, 46/11, 48/12, 110/12, 23/14, 46/14, 62/14, 88/14 i 93/15), kao i uputama usvojenim od strane direktora Agencije.

Odluke Agencije kojima je definirano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje leasing društava su:

1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu
6. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koja leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvještavanja
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva
8. Odluka o nadzoru leasing društava
9. Odluka o naknadama koje leasing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH
10. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenata
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranata za oslobađanje od obveze jamstva
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje financiranja putem leasing ugovora i procjenu kreditne sposobnosti
13. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja financijskih usluga
14. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu
15. Uputa za izradu izvješća leasing društava
16. Pravila postupanja ombudsmana za bankovni sustav Federacije Bosne i Hercegovine.

Broj: U.O.-02-04/17

Sarajevo, 27. ožujka 2017.

PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o leasing društvima na dan 31. 12. 2016.

Redn i broj	Naziv leasing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja licencije	Broj stalno zaposlenih	Web adresa
1.	ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Međunarodnog Prijateljstva 25, Sarajevo	Aida Rifelj	+ 387 33 774 852	22.03.2010.	8	www.asa-leasing.ba
2.	NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	Trg Solidarnosti 2a, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 789 345	19.03.2010.	6	www.nlbleasing.ba
3.	PORSCHE LEASING d.o.o.	Trg međunarodnog prijateljstva 24, Sarajevo	Dejan Stupar	+ 387 33 257 147	28.05.2015.	14	www.porscheleasing.ba
4.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne bb, Sarajevo	Munir Čengić	+ 387 33 254 354	19.01.2010.	33	www.rlbh.ba
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7, Sarajevo	Elma Hošo	+ 387 33 565 850	11.02.2010.	17	www.s-leasing.ba
6.	UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	Ložionička 7, Sarajevo	Izmira Aličić-Tuka	+ 387 33 721 750	16.03.2010.	52	www.unicreditleasing.ba
7.	VB LEASING d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010.	19	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	149	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture leasing društava na dan 31. 12. 2016.

LEASING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	% udjela
ASA LEASING d.o.o. Sarajevo	ASA AUTO d.o.o. Sarajevo	82,81%
	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	17,19%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
PORSCHE LEASING d.o.o.	PORSCHE BANK Aktiengesellschaft Salzburg Austrija	100,00%
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	100,00%
SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	51,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	49,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT BANK d.d. Mostar	100,00%
VB LEASING d.o.o. Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	100,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove leasing društava sa 31.12.2016. (u 000 KM)

Dani kašnjenja	Stopa rezerviranja	Iznos potraživanja	Rezerve	Više obračunate izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,05%	37.430	19	0	19
60-90	5%	4.833	241	1.503	1.744
90-180	10%	0	0	0	0
180-270	30%	0	0	0	0
270-360	50%	0	0	0	0
preko 360	100%	0	0	0	0
UKUPNO		42.263	260	1.503	1.763

Prilog 4. Pregled rezervi za finansijski leasing sa 31.12.2016. (u 000 KM)

Dana kašnjenja	Stopa rezerviranja za finansijski leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerviranja za finansijski leasing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pokretne stvari	Iznos potraživanja za nepokretne stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokretne stvari	Za pokretne stvari	Za nepokretne stvari	Više obračunate i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
0-60	0,50%	0,50%	274.975	25.122	64.542	2.639	323	13	2.274	2.610
60-90	10%	10%	5.025	1.957	1.082	1.057	108	106	390	604
90-180	50%	50%	1.949	1.498	594	115	297	58	360	715
preko 180	100%	75%	571	0	571	0	571	0	0	571
preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO			282.520	28.577	66.789	3.811	1.299	177	3.024	4.500

Prilog 5. Konsolidirana bilanca stanja (u 000 KM)

Red broj	OPIS	31.12.2015		31.12.2016		INDEKS
		Iznos	% u ukupnoj aktivi	Iznos	% u ukupnoj aktivi	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.359	1,37%	8.048	1,91%	127
2.	Plasmani bankama	16.544	3,56%	10.520	2,50%	64
3.	Potraživanja po finansijskom leasingu, neto	334.239	71,90%	306.599	72,74%	92
3a)	Potraživanja po finansijskom leasingu, bruto	383.874	82,58%	345.957	82,07%	90
3b)	Rezerve za gubitke	5.524	1,19%	4.500	1,07%	81
3c)	Odgodeni prihodi po osnovi kamata	43.529	9,36%	34.347	8,15%	79
3d)	Odgodeni prihodi po osnovi naknada	582	0,13%	511	0,12%	88
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	2	0,00%	2	0,00%	100
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	31.517	6,78%	33.037	7,84%	105
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	9.845	2,12%	8.973	2,13%	91
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina -operativnog leasinga	41.460	8,92%	44.267	10,50%	107
5c)	Ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	5.469	1,18%	4.996	1,19%	91
5d)	Ispravka vrijednosti-operativni leasing	14.319	3,08%	15.207	3,61%	106
6.	Dugoročne investicije	50	0,01%	48	0,01%	96
7.	Ostala aktiva (7a+7b)	76.161	16,38%	63.261	15,01%	83
7a)	Zajmovi, neto	49.114	10,57%	40.500	9,61%	82
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+nedospjela glavnica)	54.424	11,71%	42.263	10,03%	78
7a2)	Rezerve za zajmove	5.310	1,14%	1.763	0,42%	33
7b)	Zalihe	16.796	3,61%	13.468	3,20%	80
7c)	Ostala aktiva	10.251	2,21%	9.293	2,20%	91
	UKUPNA AKTIVA	464.872	100,00%	421.515	100,00%	91
	PASIVA					
9.	Obveze po uzetim kreditima, neto	407.307	87,62%	365.834	86,79%	90
9a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	15.246	3,28%	51.431	12,20%	337
9b)	Obveze po dugoročnim kreditima	392.205	84,37%	314.554	74,62%	80
9c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	144	0,03%	151	0,04%	105
10.	Ostale obveze	10.284	2,21%	9.270	2,20%	90
	UKUPNO OBVEZE	417.591	89,83%	375.104	88,99%	90
11.	Temeljni kapital	51.526	11,08%	48.116	11,42%	93
12.	Rezerve	364	0,08%	3.691	0,88%	1.014
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-4.609	-0,99%	-5.396	-1,28%	117
	UKUPNO KAPITAL	47.281	10,17%	46.411	11,01%	98
	UKUPNO PASIVA	464.872	100,00%	421.515	100,00%	91
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	123.543	26,58%	116.392	27,61%	94
	Novi otpis (+)	12.913	2,78%	3.224	0,76%	25
	Naplata (-)	7.443	1,60%	3.161	0,75%	42
	Trajni otpis (-)	12.536	2,70%	4.671	1,11%	37
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	116.477	25,06%	111.784	26,52%	96

Prilog 6. Konsolidirani račun dobiti i gubitka (u 000 KM)

Red broj	OPIS	31.12.2015		31.12.2016		INDEKS 31.12.2016/ 31.12.2015
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	28.113	45,60%	23.237	50,88%	83
1a)	Kamate po finansijskom leasingu	19.506	31,64%	17.501	38,32%	90
1b)	Kamate na plasmane bankama	408	0,66%	263	0,58%	64
1c)	naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	1.239	2,01%	1.076	2,36%	87
1d)	Ostali prihodi po kamatama	6.960	11,29%	4.397	9,63%	63
2.	Rashodi po kamatama	10.981	17,81%	7.892	17,28%	72
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	10.720	17,39%	7.721	16,91%	72
2b)	Naknade za obradu kredita	259	0,42%	171	0,37%	66
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,00%	0	0,00%	0
3.	Neto prihodi od kamata	17.132	27,79%	15.345	33,60%	90
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	33.541	54,40%	22.435	49,12%	67
4a)	Naknade za izvršene usluge	60	0,10%	10	0,02%	17
4b)	Naknada za operativni najam	11.305	18,34%	11.364	24,88%	101
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	0	0,00%	56	0,12%	0
4d)	Ostali operativni prihodi	22.176	35,97%	11.005	24,10%	50
4d1)	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	5.057	8,20%	2.555	5,59%	0
4d2)	Prihodi od opomena	497	0,81%	475	1,04%	96
4d3)	Ostalo	16.622	26,96%	7.975	17,46%	48
5.	Operativni rashodi	39.302	63,75%	32.918	72,07%	84
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	7.281	11,81%	6.756	14,79%	93
5b)	Troškovi poslovnog prostora	12.847	20,84%	12.947	28,35%	101
5c)	Ostali troškovi	19.174	31,10%	13.215	28,93%	69
6.	Troškovi rezervi za gubitke	4.643	7,53%	5.110	11,19%	110
7.	Dobit prije poreza	6.728	10,91%	-248	-0,54%	-4
8.	Porez na dobit	343	0,56%	550	1,20%	160
9.	Neto dobit	6.385	10,36%	-798	-1,75%	-12

Prilog 7. Rangiranje bilančne sume

Rang	Leasing društvo	Bilančna suma (000 KM)	Udjel 2015.	Kumul. udjel	Rang	Leasing društvo	Bilančna suma (000 KM)	Udjel 2016.	Kumul. udjel	Indeks bilančne sume
1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.988	31,62%	31,62%	1.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	146.163	34,68%	34,68%	99
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	137.402	29,56%	61,18%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	124.991	29,65%	64,33%	91
3.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	97.905	21,06%	82,24%	3.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	57.295	13,59%	77,92%	109
4.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	52.537	11,30%	93,54%	4.	VB Leasing Leasing d.o.o. Sarajevo	50.746	12,04%	89,96%	52
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	18.897	4,06%	97,60%	5.	Porsche Leasing d.o.o.	21.706	5,15%	95,11%	1.127
6.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	9.217	1,98%	99,59%	6.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	16.410	3,89%	99,00%	87
7.	Porsche Leasing d.o.o.	1.926	0,41%	100,00%	7.	ASA Leasing d.o.o. Sarajevo	4.204	1,00%	100,00%	46
UKUPNO		464.872	100,00%		UKUPNO		421.515	100,00%		91

Prilog 8. Pregled osnovnih finansijskih pokazatelja na dan 31.12.2016.

Redni broj	Leasing društvo	Ukupni kapital (000 KM)	Rang po ukupnom kapitalu	Neto dobit/gubitak (000 KM)	Rang po neto dobit/gubitak	Plasmani u 2016. godini (000 KM)	Rang plasmanima u 2016. godini	Broj ugovora u 2016. godini	Rang po broju ugovora u 2016. godini
1.	Asa Aleasing d.o.o. Sarajevo	3.527	6.	340	4.	207	6.	14	6.
2.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	7.000	2.	-1.549	6.	0	7	0	7.
3.	Porsche Leasing d.o.o.	1.507	7.	-182	5.	22.353	4.	697	3.
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	15.829	1.	1.630	1.	39.844	2.	863	2.
5.	Sparkasse Leasing d.o.o. Sarajevo	5.154	5.	904	2.	31.646	3.	598	4.
6.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	6.953	3.	-2.331	7.	49.270	1.	1.117	1.
7.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	6.441	4.	390	3.	307	5.	8	7.
8.	Hypo Leasing d.o.o. Banja Luka	-	-	-	-	-	-	-	-
	UKUPNO	46.411		-798		143.627		3.297	